

BENJÁMIN LÁSZLÓ ÖSSZEGYÚJTOTT VERSEI (Franklin.)

Az idei könyvnapon számos fiatal lírikus bemutatkozása örvendeztette a verskedvelőket. Az államosított könyvkiadás egyik legnagyobb eredményeként a fiatal költők kötetei mindegyikén ott láthattuk nagy állami kiadók nevét: s ez a szocialista könyvkiadás győzelmét jelenti a kapitalista könyvkiadás fölött.

Fiatallírikusaink közt eredményeiben leggazdagabb a rövid idő alatt élvonalba került Benjámín László, „Örökké élni” című verseskötete a felszabadulás után megjelentek közt a legjelentősebb, nemcsak mennyiségi, de minőségi vonatkozásban is. A válogatás szerencsés volta hiteles bizonyítéka fejlődésének. Szélesskálájú, gazdag líra ez, mely a felszabadulás után írt versekben ért csúcspontjára. Régebbi versei, melyek az elnyomatás éveiben íródtak, pontosan fedezik az utolsó négy esztendő verstermésének emberi hitelét és igazolják a benne élő szocialista ember igazát. Minden sorában újra és újra meggyőző bennünket arról a hatalmas élményről, melyet számára a felszabadulás tudata és szemmel látható valósága nyújtottak és nyújtanak ma is. Olykor szívesen előidéző a részleteknél, de akár a bolgár Kresztev cipészről szól, akár a pártfelülvizsgálatról, magávalragad bennünket az a forró lendület, melyet csak olyan ember érezhet, ki maga is tudta, mit jelentett az elnyomatás éveiben költőnek lenni. Kritikusaink szívesen örvendeznek azon, ha egy költő művében gondos versformálásra, zenei motívumokra bukkannak, de mekkora a kortárs öröme, ha e forma mellé oly gazdag és mindnyájunk számára oly sorsdöntő mondanivaló párosul, mint azt Benjáminnál látjuk.

1943-ban írhatta csak le e sorokat Benjámín:

„Néped kitett a sodró szélnek, — forgó víznek, mint imamalmát — a láma, hogy zengesd világgá — dicsőségét, szennyét, siralmát; hogy lobogásoddal jelöld meg — a vést, mely újából kivetné; — hogy hite benned alakuljon, szavakba szedve, értelemmé. A széphez, áhított hazához, — egy út vezet csak: a szabadság. Örvényt, vihart, árt kell legyőznöd, — míg ringalhatnak lágy habocskák. Hírdesd az egyedül hatalmast, — segítsd őt, megtalálni földjét; — s onnan indulj magányos útra, — hogy műved végképp teljesejdk!”

Hat évvel később már a Márciusi ifjak-ban így ír:

„Akár a gyári munkapadnál, akár a népért zúgó harcban, a vériós vers viharában s a gyilkosabb, forróbb viharban — csak népünk, országunk javáért elvtársak, márciusi ifjak! Munkánk jutalmaként ragyog szívünkön az értágú csillag.”

SOLYMOS IDA

Két szovjet ifjúsági könyv.

A. P. GAJDAR: R. V. SZ. (Révai.) A. L. ISZBAH: 1924-ES KOROSZTÁLY. (Hungária.)

A kapitalista társadalom irodalma a serdülő gyermekek kalandvágyát a detektívregények és vadnyugati cow-boytörténetek gyilkos romantikájával táplálta. Természetesen, volt ezek mellett hivatalosan védjegyzett ifjúsági irodalma is ennek a rendszernek, mely nemeslelkű, de főleg jólnevelt és jólvasalt úrigyerekek és durvabeszédű, csavargók ellenességkedéséről mesélt, olykor pedig szegény, „de” becsületes ifjakról szólt, kik két kezük szorgalmas munkájával, méginkább szerény modorukkal és alázatos hátgerincükkel küzdötték fel magukat a legvagyonosabb kapitalista gyárosok közé. Ez az eszménykép természetesen nem sok követőre talált a gyermekek között. Annál nagyobb hatása volt a másik kettőnek: a gengszternek, aki a meggazdagodásnak sokkal gyorsabban ható módszereivel dolgozik; másfelől pedig a detektívnek, aki azt az erkölcsi dicsfényt élvezi, ami a kapitalista vagyontárgyak „önzetlen és becsületlen” védelmezőjének jár osztályrészü.

A szovjet ifjúságnak nincs szüksége ilyenfajta eszményképekre és ilyenfajta romantikára. Eszményképeket szolgáltat az okos, munkás és hősiesség kom-szomolc, a bátor, ügyes kis pionír; romantikát a forradalmak és a háborúk.

A szovjet ifjúsági irodalomnak nincs szüksége mondvacsnált hősökre, kikben sem az író, sem az olvasó nem hisz, akiket az álszent polgári társadalom alibinek teremtelt meg, saját undokságának a leleplezésére.

A szovjet ifjúsági irodalomnak a hősei igazi hősök. Nem kellett őket kitá-lálni. Éltek és élnek és megvívják hősi harcukat a szabadságért. Némelyek meghaltak a szabadságért való küzdelemben, mint Oleg Kosevoj, másoknak meg-